Dosarul nr. 2-12036/2024

2-24101110-12-2-10092024

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

22 mai 2025 mun. Chişinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Victor Sîrbu
Grefier Valeria Căinăreanu
Cu participarea:
Reclamantului *****
Avocatul reclamantului Liubomir Dudulica
Reprezentantul pârâtului Daniel Pantea

examinând în şedinţă publică cauza civilă intentată la cererea depusă de ***** către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, -

c o n s t a t ă:

Argumentele participanților la proces:

La 09.09.2024, *****, a depus cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, la 27.02.2024, a fost pornită cauza penală *****, conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) CP. Menționează că, la 22.03.2024, prin ordonanța organului de urmărire penală, ***** este recunoscută în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) din CP.

Astfel, prin încheierea judecătorească ***** din 22.03.2024, se autorizează amânarea termenului aducerii la cunoștință a bănuitei *****, a ordonanței de recunoaștere a sa în calitate de bănuit emisă la data de 22.03.2024, pentru de 30 zile.

Mai indică că, prin ordonanță și mandat judecătoresc se dispune autorizarea măsurii speciale de investigații - colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice.

Prin procesul-verbal din 11.04.2024, se consemnează măsurile speciale de investigații - colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice pentru perioada 05.04.2023-06.03.2024. mai indică că, prin ordonanța și mandatul judecătoresc din 22 martie 2024 se dispune autorizarea măsurii speciale de investigații - interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau a imaginilor.

Prin procesul verbal din 24.04.2024 se consemnează măsurile speciale de investigații - interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau a imaginilor.

Prin procesul verbal din 30.04.2024 se consemnează măsurile speciale de investigații - interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau a imaginilor.

Totodată indică că, pe cauza penală respectivă se efectuează ridicări (13.02.2024 și 17.06.2024), se efectuează cercetări la fața locului (16.02.2024 și 17.06.2024), se dispune recunoașterea în calitate de corpuri delicte și atașarea în calitate de mijloc material de probă, precum și alte acțiuni de urmărire penală.

Concomitent mai indică că, prin ordonanța din 21.06.2024, se dispune scoaterea de sub urmărire penală a lui ***** referitor la infracțiunea prevăzută la art. 326 alin. (1) din CP din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și clasarea cauzei penale *****.

Notează că, în considerentele vizate de ordonanța din 21.06.2024, referitoare la dispunerea scoaterii de sub urmărire penală se indică la faptul: se infirmă prezența, în acțiunile bănuitei ***** a elementelor infracțiunii prevăzută la art. 326 alin. (1) din CP, și anume a laturii obiective; în faptele bănuitei ***** nu au fost constatate acțiuni care fac obiectul modalităților normative a faptei prejudiciabile; nu au fost administrate probe care să demonstreze comiterea infracțiunii prevăzută la art. 326 alin. (1) din CP; în cazul dat, ***** a fost scoasă de sub urmărire penală cu dispunere clasării cauzei penal, potrivit art. 275 pct. 3) din CPP.

Accentuează că, la baza ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui ***** a fost pus temeiul prevăzut la art. 275 pct. 3) din CPP, fiind un temei de reabilitare.

În motivarea cererii reclamanta *****, face trimitere la prevederile art. 20 alin. (1) și (2) și art. 26 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care -violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime și nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Dreptul la apărare este garantat și fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale. Precum și la art. 5 alin. (1), art. 166 alin. (1), art. 26 alin. (1) și (2), art. 27 alin. (1) și art. 56 alin. (1) din CPC prevăd că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească cu o cerere de chemare în judecată, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Procesele civile se desfășoară pe principiul egalității părților în drepturile procedurale și contradictorialității, care presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participant la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Susține că, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, de a dispune de drepturile procedurale, de a alege

modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, precum și de a lua cunoștință de materialele dosarului, să facă extrase și copii de pe ele, să solicite recuzări, să prezinte probe și să participe la cercetarea lor, să pună întrebări altor participant la proces, martorilor, experților și specialiștilor, să formuleze cereri, să reclame probe, să dea instanței explicații orale și scrise, să expună argumente și considerente asupra problemelor care apar în dezbaterile judiciare, să înainteze obiecții împotriva demersurilor, argumentelor și considerentelor celorlalți participant, să atace actele judiciare și să-și exercite toate drepturile procedurale acordate de legislația procedurală civilă.

Relevă că, instanța judecătorească soluționează cauzele civile, în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor si deciziilor Curtea Europeană (în continuare - CtEDOX al hotărârilor Curții Constituționale a Republicii Moldova, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale (art. 12 din CPQ. Art. 6 par. 1 din CEPO statuează faptul că „orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) a cauzei sale, de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)”.

Mai indică că, în cauza Malahov c. Republicii Moldovei, Hotărârea din 07.06.2007, pct. 25 și pct. 30, CtEDO reiterează că art. 6 par. 1 din CEDO garantează oricărei persoane dreptul la judecarea oricărei pretenții cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil de către o instanță judecătorească sau tribunal.

În acest fel, această prevedere cuprinde dreptul la o instanță, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri civile în fața instanțelor judecătorești reprezintă doar un aspect.

Acesta, însă, este un aspect care face posibilă beneficierea de celelalte garanții consfințite în art. 6 par. 1 din CEDO, printre care dreptul de acces și egalitatea armelor, care impune un echilibru just între părți. Conform art. 53 din Constituția Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ (...), este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei. Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 1 din 22.01.2008, statuează, cu titlu de principiu, ca procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcție de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată. Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești, în cursul procesului, sunt obligate să activeze în așa mod, încât nicio persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără

necesitate măsurilor procesuale de constrângere.

Relatează că, prin normele procesual-penale, legiuitorul național a urmărit instituirea unui echilibru echitabil între aceste două mari sarcini ale procesului penal, în vederea stabilirii adevărului și exercitării unei justiții veritabile. Instanțele judecătorești și organele de urmărire penală, care aplică normele procesual-penale, sunt obligate să activeze anume în modul în care nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată, ori supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere.

Consideră că, este important a consemna faptul că prin scoaterea de sub urmărire penală a lui *****, pe baza temeiului prevăzut la art. 275 pct. 3) din CPP inclusiv, se atestă atât lipsa temeiului juridic, dar și lipsa laturii obiective, acest ultim moment neoferind, în genere, operând cu art. 1 alin. (1) CP, temei de a pomi urmărirea penală.

Indică că, prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești, i-au fost cauzate daune morale considerabile, prin repercusiuni inerente și încălcări evidente ale drepturilor și libertăților fundamentale ale acestuia.

Astfel, în baza art. 524-525 din CPP, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești. Acțiunea pentru repararea prejudiciului poate fi inițiată în termen de trei ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului6 conform prevederilor art. 6 din Legea nr. 1545/1998. Acțiunea pentru repararea prejudiciului poate fi inițiată în instanța judecătorească în a cărei rază teritorială domiciliază persoana căreia i-a fost cauzat prejudiciul sau, după caz, succesorii ei, în ordinea procedurii civile, chemând în judecată statul, care este reprezentat de către Ministerul Justiției. Acțiunea pentru repararea prejudiciului este scutită de plata taxei de stat. Potrivit art. 6 din Legea nr. 1545/1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; scoaterii persoanei de sub urmărire penala sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) din CPP, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Astfel, în baza art. 284 alin. (l)-(2), alin. (4) din CPP, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată. Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală are loc când aceasta este bănuit sau învinuit și se constată că: fapta nu a fost săvârșită de bănuit sau învinuit; există vreuna din circumstanțele prevăzute la art. 275 pct. l)-3), inclusiv dacă fapta constituie o contravenție; există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 35 CP.

Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală se face conform prevederilor din CPP,

care reglementează încetarea urmăririi penale, ce se aplică în mod corespunzător.

Art. 1998 alin. (1), art. 2007 și art. 2025 alin. (1), (3) și (4) din Codul civil al Republicii Moldova (în continuare - CC) statuează faptul că cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție, este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat persoanei, prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu' părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității, se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată. Statul se exonerează de răspundere în cazul când persoana vătămată a contribuit intenționat și benevol la producerea prejudiciului prin autodenunț.

Mai indică că, repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen și de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu putință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părților sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărâre judecătorească. Despăgubirea se stabilește sub forma unei sume globale sau, dacă prejudiciul are caracter continuu, sub forma unei prestații periodice, iar persoana vătămată nu este ținută să demonstreze că a cheltuit suma despăgubirii în scopul reparării prejudiciului.

Art. 2036 alin. (1)-(3) și art. 2037 din CC stabilesc faptul că, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte care atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite, în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Reclamanta indică că, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată, în funcție de: caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate; gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii; măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Concomitent mai indică că, caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare: circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul; restrângerea posibilităților de viață familială și socială; statutul social al persoanei vătămate.

Mai indică că, la determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire, care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod

obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului. Conform art. 2 alin. (1), art. 5 alin. (2), art. 3 alin. (1) lit. a), c), e) din Legea nr. 1545/1998, acțiuni ilicite sunt acele acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Menționează că, cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului. Este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara; tragerii ilegale la răspundere penală; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Concomitent indică că, prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești. Conform art. 7 din Legea nr. 1545/1998, în cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite; pensia sau indemnizația a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal și ținerii sub arest; averea (inclusiv depunerile bănești și dobânzile aferente, obligațiile împrumuturilor de stat și câștigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanța judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum și averea sechestrată; amenzile percepute ca urmare a executării sentinței judiciare și cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite; sumele plătite de ea pentru asistența juridică; cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea față de aceasta a unor acțiuni ilicite (a maltratării); cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

Subsecvent susține că, prin raportare la art. 11 din Legea nr. 1545/1998 stabilim că mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; natura dreptului

personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din CPC. în toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral. CtEDO a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, constatând, în repetate rânduri, că proba faptei ilicite este suficientă, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă (cauza A. c. Norvegiei, Hotărârea din 9 aprilie 2009).

În cauza Danev c. Bulgariei, Hotărârea din 02 septembrie 2010 și cauza Iovtchev c. Bulgarieie, Hotărârea din 2 februarie 2006), CtEDO a reținut, în esență, încălcarea CEDO, după ce a considerat că abordarea formalistă a instanțelor naționale, care atribuiseră reclamantului obligația de a dovedi existența unui prejudiciu moral cauzat de fapta ilegală, prin dovezi susceptibile să confirme manifestări externe ale suferințelor lui fizice sau psihologice, avuseseră ca rezultat privarea reclamantului de despăgubirea pe care ar fi trebuit să o obțină. Or, CtEDO considera că efectele asupra stării psihice a unei persoane pot persista chiar și după punerea în libertate.

Prin urmare, instanța națională nu a luat în considerare faptul ca încălcarea constatată a dreptului la libertate și siguranță a reclamantului, precum și declarațiile acestuia potrivit cărora se afla într-o stare psihologică sensibilizată în timpul detenției puteau fi reținute pentru stabilirea existenței unui prejudiciu moral. Plenul Curții Supreme de Justiție, prin hotărârea nr. 8 din 24 decembrie 2012 prevede că o compensație justificată ar însemna „una echitabilă”, să nu fie vădit disproporționată în raport cu gravitatea violărilor constatate și să se apropie în cuantum la valoarea pe care ar fi acordat CtEDO în cazul în care cauza ar fi fost examinată în fața instanței de la Strasbourg (pct. 8).

Remediul compensatoriu are scopul de a compensa trei tipuri de pretenții, cu titlu de: prejudicii materiale, prejudicii morale și costuri și cheltuieli (cel din urmă tip vizează asistența juridică) (pct. 21).

Menționează că, există câteva tipuri de remedii definite în jurisprudența CtEDO, printre care se marchează remedii compensatorii, remedii acceleratorii și remedii preventive. Acele din urmă remedii sunt menite să stopeze cât este de posibil o violare continuă a drepturilor, pe atunci când remedii compensatorii vizează oferirea de satisfacții echitabile pentru violări constatate. în orice caz principala caracteristică a tuturor remediilor, potrivit opiniei CtEDO, constituie caracterul judiciar al remediului sau cel puțin plasarea acestuia sub un control judiciar, dacă remediul este unul de natură administrativă. CtEDO a stabilit anumite criterii pentru verificarea eficienței unui remediu compensatoriu.

Aceste criterii sunt următoarele: o acțiune privind compensarea trebuie examinată

într-un termen rezonabil (cauza Scordino c. Italiei nr. 1, Hotărârea din 29 martie 2006, pct. 70); compensațiile trebuie plătite prompt și, în general, nu mai târziu de 6 luni de la data Ia care hotărârea privind acordarea compensației devine executorie (cauza Gaglione și alții c. Italiei, Hotărârea din 21 decembrie 2010, pct. 37 și cauza Simaldone c. Italiei, Hotărârea din 30 iunie 2009, pct. 50); regulile de procedură cu privire la acțiunea privind compensarea trebuie să fie conforme principiului echității garantat de art. 6 din CEDO; regulile cu privire Ia costurile judiciare nu trebuie să pună o sarcină excesivă asupra reclamanților atunci când acțiunile lor sunt justificate; nivelul compensațiilor trebuie să fie comparabil în comparație cu sumele acordate de CtEDO în cauze similare ((cauza Scordino c. Italia nr 7, Hotărârea din 29 martie 2006, cauza Ciorap nr 2 c. Republicii Moldova, Hotărârea din 20 iulie 2010, pct. 24 și cauza Burdov nr. 2 c. Rusiei, Hotărârea din 15 ianuarie 2009, pct. 99).

Operând cu art. 7 și art. 23 alin. (1) și (3) din CPP procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod, iar hotărârile CtEDO sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată. Legea procesual-penală asigură drepturile victimei în urma infracțiunilor sau abuzurilor de serviciu, precum și ale persoanei condamnate sau arestate nelegitim ori lezate în drepturi în alt mod. Persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și sa fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat. Republica Moldova, ratificând tratatele internaționale, inclusiv CEDO, și-a asumat obligația pozitivă de a asigura respectarea drepturilor și libertăților persoanei.

Deci, statul și-a asumat obligația să-și organizeze, de așa manieră, sistemul judiciar astfel încât să îndeplinească exigențele CEDO, care nu admite limitarea sau îngrădirea nejustificată și disproporționate a drepturilor și libertăților fundamentale. Art. 4 și art. 8 alin. (1) din Constituție stabilesc faptul că dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale. Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional. Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 55 din 14 octombrie 1999, s-a pronunțat asupra interdependenței dintre actele normative naționale și tratatele internaționale și a menționat că normele și principiile unanim recunoscute ale dreptului internațional sunt executorii pentru Republica Moldova în măsura în care ea și-a exprimat consimțământul de a fi legată prin actele internaționale respective, iar executarea prevederilor tratatelor internaționale pe care Republica Moldova le-a ratificat este indiscutabilă. Această prevedere, adică art. 8 alin. (1) din Constituție, comportă consecințe juridice,

presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională și instanțele de judecată în limitele competențelor care le revin, sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional în cazurile stabilite de legislație. Or, în afară de principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, parte componentă a cadrului legal al Republicii Moldova sunt și tratatele internaționale. Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 16 aprilie 2010 (pct. 2) statuează faptul că practica jurisdicțională internațională (...) este obligatorie pentru Republica Moldova, ca stat care a aderat la CEDO.

Prin aplicarea art. 4 din Constituție, aceste dispoziții convenționale au dobândit un statut aparte, fiind situate, în ierarhia actelor normative, pe o treaptă echivalentă Legii Fundamentale și având preeminență asupra prevederilor interne, în caz de divergență. În spiritul acestui text constituțional, Curtea dispune de instrumentele necesare în vederea îmbogățirii ansamblului garanțiilor și modalităților de protecție acordate drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, prin hotărârile pronunțate și soluțiile luate. Se reține că jurisprudența CtEDO și prevederile CEDO au o relevanță și direcționează examinarea litigiilor. În special, acest lucru este valabil atunci când litigiul privește în substanță problema garantării sau respectării unui drept consacrat de Constituție și de CEDO (Hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 25 iunie 2013 pct. 78-80).

Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 3 din 9 iunie 2014 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale CEDO (pct. 1) prevede că CEDO și Protocoalele adiționale la ea (nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 și 11) constituie tratate internaționale la care Republica Moldova este parte, la aplicarea cărora instanțele judecătorești urmează să țină cont de prevederile art. 4 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, de prevederile hotărârii Curții Constituționale nr. 55 din 14 octombrie 1999 „Privind interpretarea unor prevederi ale art. 4 din Constituția Republicii Moldova”, din care rezultă că CEDO constituie o parte integrantă a sistemului legal intern și, respectiv, prevederile ei trebuie aplicate direct ca o oricare altă lege a Republicii Moldova, ultima având prioritate față de restul legilor interne care îi contravin. Acest fapt rezultă și din conținutul art. 53 din CEDO, potrivit căruia nicio dispoziție din prezenta Convenție nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale, care ar putea fi recunoscute conform legilor oricărei părți contractante sau oricărei alte convenții la care această parte contractantă este parte, în același timp, atât C. pr. civ., cât și C. pr. pen. prevăd că tratatele internaționale au prioritate față de legislația internă și cer judecătorilor să aplice direct prevederile tratatelor internaționale, în acest sens, sarcina primordială cu privire la aplicarea prevederilor CEDO revine instanțelor naționale.

Astfel, la judecarea cauzelor, instanțele de judecată trebuie să verifice dacă legea sau actul, care urmează a fi aplicate și care prevede drepturi și libertăți proclamate de CEDO, sunt compatibile cu prevederile acesteia. în caz de incompatibilitate, instanțele judecătorești vor aplica direct prevederile CEDO, despre acest fapt fiind menționat în actele judecătorești de dispoziție pronunțate.

Notează că, prin prisma standardelor naționale și internaționale prenotate, în coroborare cu circumstanțele speței supuse analizei, conchidem că drepturile și libertățile

fundamentale ale lui *****, prin raportare la cauza penală pornită conform art. 326 alin. (1) din CP au fost afectate în mod evident și direct, în particular: dreptul la viață privată; dreptul de a nu fi tras la răspundere penală în cazul în care persoana nu a comis vreo careva faptă prejudiciabilă, precum și la inadmisibilitatea bănuielii nefondate de comitere a unei infracțiuni grave.

Aceste drepturi fundamentale ale persoanei se regăsesc în limitele garantării respectării lor și protecției juridice prin prisma legislației naționale, cât și a standardelor internaționale.

În contextul dreptului de a nu fi tras la răspundere penală în cazul în care persoana nu a comis vreo careva faptă prejudiciabilă (în lipsa în genere a unui temei legal prevăzut), precum și la inadmisibilitatea bănuielii nefondate de comitere a infracțiuni mai puțin grave.

Or, conform art. 51 alin. (1) CP, temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale. în această ipoteză, se stabilește faptul că temeiul juridic include și temeiul de fapt al răspunderii penale, legislația permițând pornirea urmăririi penale cel puțin în baza unui temei de fapt. Lipsa temeiului juridic nu exclude existența temeiului de fapt, însă este cert faptul că absența temeiului de fapt nu poate determina existența vreunui temei juridic al răspunderii penale. A porni urmărirea penală în baza unui temei de fapt, dar în absența unui temei juridic este legală, dar pornirea urmăririi penale în baza lipsei laturii obiective pune în evidență ilegalitatea însăși a acestei porniri a urmăririi penale.

Atrage atenția că, în speța examinată, se stabilește că nu a existat latura obiectivă al infracțiunii, adică nu a existat temei de fapt al pornirii urmăririi penale (deși a fost incriminată o infracțiune gravă), iar acest moment a demarat o procedură ilegală și viciată din start, prin încălcarea evidentă și directă a drepturilor și libertăților fundamentale ale *****, mai cu seamă din perspectiva dreptului de a nu fi urmărit și supus răspunderii penale ca fiind nevinovat.

Lipsa laturii obiective rezultă chiar din conținutul ordonanței de scoatere de sub urmărire penală din 21.06.2024, ***** fiind scos de sub urmărire penală referitor la infracțiunea prevăzută de art. 326 alin. (1) din CP, în temeiul prevăzut la art. 275 pct. 3) și art. 284 alin. (2) din CPP (inclusiv un temei de reabilitare).

Mai mult, în considerentele ordonanței respective se indică clar că, se infirmă prezența, în acțiunile bănuitei ***** a elementelor infracțiunii prevăzută la art. 326 alin. (1) din CP, și anume laturii obiective; în faptele bănuitei ***** nu au fost constatate acțiuni care fac obiectul modalităților normative a faptei prejudiciabile; nu au fost administrate probe care să demonstreze comiterea infracțiunii prevăzută la art. 326 alin. (1) din CP; în cazul dat, ***** a fost scoasă de sub urmărire penală cu dispunere clasării cauzei penal, potrivit art. 275 pct. 3) din CPP. Conform art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1545/1998, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice în urma tragerii ilegale la răspundere penală. Odată pus sub învinuire *****, se atestă tragerea la răspundere penală a acestuia, însă, în lipsa unui temei de fapt, această tragere la răspundere penală a fost contrară legii.

În fapt, drepturile și libertățile fundamentale ale lui ***** au fost încălcate direct și evident, lucru atestat, ca finalitate, prin infracțiunea prevăzută de art. 326 din CP, la data de reabilitare - art. 275 pct. 3) din CPP. CtEDO, în cauza Mancevschi c. Republicii Moldova, Hotărârea din 7 octombrie 2008, pct. 40 și cauza Kent Pharmaceuticals Limited și alții к Marea Britanic, Hotărârea din 11.10.2005 a specificat că pentru a putea fi dispusă percheziția și a se stabili dacă acesta ingerință a fost justificată, prin prismă art. 8 par. 2 din CEDO, trebuie de analizat dacă ea a fost, prevăzută de lege, dacă „a urmărit unul sau mai multe scopuri legitime", indicate în acest paragraf și dacă a fost proporțională și necesară într-o societate democratică pentru a atinge acest scop sau aceste scopuri.

Consideră că, în speță, pentru a evalua dacă amploarea interferenței a fost „proporțională" și prin urmare, „necesară într-o societate democratică" cu scopul urmărit, CtEDO trebuie să ia în considerare, printre altele, circumstanțele cauzei și posibilele repercusiuni asupra i persoanei (cauza Buck c. Germaniei, Hotărârea din 28.04.2005, pct. 45, cauza Chappell c. the United Kingdom, Hotărârea din 30.03.1989, pct. 60, cauza Camenzind c. Switzerland, Hotărârea din 16.12.1997, pct. 46, cauza Funke c. Franței, Hotărârea din 25.02.1993, pct. 57, cauza Smirnov c. Russiei, Hotărârea din 07.06.2007, pct. 44 și cauza Mancevschi c. Moldovei, Hotărârea din 07.10.2008, pct. 45).

Astfel, prin ingerințele admise, în absența unei necesități, fără o evaluare a proporționalității și scopului legitim, prin admiterea unor interpretări generale și iluzorii, s-a admis grave repercusiuni asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale lui *****, în ceea ce vizează dreptul și libertățile.

În această ipoteză, prin prisma acțiunilor invocate anterior, care au caracter abuziv, realizate în cadrul cauzei penale respective referitor la infracțiunile prevăzute de art. 26 alin. (1) din CP, lui ***** i-au fost cauzate daune morale considerabile, pe măsură ce s-a stabilit lipsa însuși a laturii obiective al infecțiunii. Or, situația precum că în acțiunile lui ***** nu există însuși a laturii obiective al infracțiunii urma să fie identificată de către organele statului la faza inițială de pornire a urmăririi penale, fără a admite intruziuni în drepturile și libertățile fundamentale ale lui *****, inclusiv neadmiterea masurilor speciale de investigații, ridicării, cercetări la fața locului și aplicarea unui ansamblu complex de măsuri intruzive și cu repercusiuni importante în limitele drepturilor și libertăților fundamentale ale acestuia.

În consecință, invocă faptul că instanța de judecată, la examinarea prezentei cauze, nu poate realiza o analiză parțială și limitativă, deoarece aspectele reținute vizează un cumul de circumstanțe și fapte relevante, iar pentru soluționarea justă a cauzei prin prisma obiectului înaintat urmează a fi supuse cercetării pretențiile morale înaintate, în ansamblul lor, pretenții care justifică pretinderea de către reclamant a reparării prejudiciului moral - ca un mecanism național efectiv cu caracter compensatoriu.

Raportând cele enunțate în speță, se constată că, reclamanta a parcurs o etapă cu mari suferințe psihologice, fiindu-i restrânse arbitrar drepturile constituționale. Aceste suferințe provocate au vizat și întreaga familie a acesteia.

Totodată, consecințele acestei cauze penale a avut impact și asupra statutului social al reclamantului. Este de menționat că, în decursul urmăririi penale ***** dar și familia

sa (mai ales copii) au fost supuși presiunilor psihologice și excluderii sociale, ceea ce a condus la crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare și ofensatoare în jurul familiei sale, inclusiv a copiilor săi, contrar dreptului la viață și familie, și creșterii într-un mediu liniștit și sigur.

Astfel, fiind adusă la disperare, reclamanta a fost nevoită să îndure toate aceste nedreptăți și frustrări. Evident, a avut de suferit o demoralizare profundă însăși *****, fiindu-i subminată încrederea, atât în sine, cât și în organele de resort, în acest sens micșorându-se posibilitatea de activitate creativă și reintegrare. Cu atât mai mult, ***** activează în domeniul juridic al Judecătoriei Strășeni, iar acțiunile de urmărire penală au fost realizate și la locul de serviciu al acesteia, ceea ce a creat o stare de înjosire a ei față de colectivul Judecătoriei Strășeni și de neîncredere în ea. Or, ***** nu era chemată la diferite ședințe în cadrul Judecătoriei Strășeni, fiind marginalizată complet și aceasta se datorează acțiunilor de urmărire penală.

Acțiunile ilicite ale organului statului au avut un impact negativ, fiindu-i create obstacole morale și fizice, pierdere de timp, energie, stres și suferință psihică, dar și prejudicii materiale. După cum a invocat anterior, reclamanta, în mod neîntemeiat a fost recunoscut în calitate de bănuit și audiată în acest sens, iar ulterior a fost efectuată confruntarea cu ceilalți participant!, ca, în final, să fie scoasă de sub urmărire venală, din motiv că în acțiunile acestuia nu există elementele componenței de infracțiune prevăzute de art. 326 alin. (1) din CP.

Luând în considerațiune acțiunile ilegale ale organelor statului și impactul acestora în societate, inclusiv prin raportare la activitatea desfășurată de către reclamantă, acesta, dar și întreaga familie a ei, au suportat suferințe psihologice imense.

Susține că, consemnările anterioare, prin prisma Legii nr. 1545/1998, indică nu doar la dreptul persoanei la repararea prejudiciului moral în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, dar și dreptul de a cere compensații pentru reabilitare în urma pornirii ilegale a urmăririi penale și, ulterior scoaterii acestuia de sub urmărire penală. Consideră că, este cert că încălcarea drepturilor fundamentale ale reclamantei, inclusiv prin faptul că a fost abuziv bănuită de comiterea infracțiuni, au cauzat acesteia sentimente de anxietate, stres, neliniște, perturbare a vieții și neputință, disconfort și retrăire, incapacitate de a se bucura în modul cuvenit de garanțiile prescrise de lege etc., atribuite și de CtEDO la categoria componentelor prejudiciului moral și, respectiv, a suferințelor psihice (mutatis mutandis, cauza Sommerfeld c. Germaniei, Hotărârea din 8 iulie 2003 și cauza McFarlane c. Irlandei, Hotărârea din 10.09.2010). Relatează că, în sensul mărimii concrete a compensației prejudiciului moral, care se impune a fi achitat, prin prisma art. 11 din Legea nr. 1545/1998, urmează a rezulta din practica instanțelor naționale, în special a Curții Supreme de Justiție, precum și din practica europeană, în particular a CtEDO. Faptele presupuse prejudiciabile de care a fost bănuită ilegal *****, fiind prevăzute la art. 326 alin. (1) din CP, care, conform art. 16 CP constituie o infracțiune gravă și rezonanța informației despre aceasta în anturajul colegilor, precum și natura drepturilor personale lezate și locul acestor drepturi în sistemul ierarhic de valori ce caracterizează persoana reclamantă, constituie, în consecință, factori care accentuează gradul prejudiciului moral cauzat lui ***** prin acțiunile contrare legii, ilegale și arbitare

ale autorităților statului.

Reiterează că, reclamanta a avut suferințe raportate la o demoralizare profundă, fiindu-i subminată atât încrederea în sine, cât și încrederea în autoritățile statului, care au demarat o anchetă contrară legii, transgresând drepturile fundamentale ale acestuia și admițând multiple intruziuni în limitele acestor drepturi și libertăți fundamentale. Actele ilegale ale autorităților statului au avut impact negativ asupra acesteia, fiindu-i create obstacole morale și fizice, pierdere de timp, energie, stres și suferință psihică, dar și prejudicii materiale. Rezultând din cele consemnate, mărimea compensației bănești care poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate ar fi de 300 000 lei - cu titlu de prejudiciu moral, acest cuantum fiind unul rezonabil (raportându-se la legislația națională și jurisprudența CtEDO).

Cu referire la repararea prejudiciului material, notează că, acesta se compune din cheltuielile suportate de către ***** pentru apărarea sa în cadrul cauzei penale respective. Referitor la compensarea costurilor și cheltuielilor de judecată, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată (art. 94 alin. (1) din CPC). Întru compensarea costurilor și cheltuielilor de judecată, urmează a fi stabilit faptul dacă acestea au fost necesare, realmente angajate și rezonabile în cuantum (cauza Nilsen and Johnsen c. Norvegiei, Hotărârea din 25.11.1999, pct. 62 și cauza Pasteli and Others c. Republica Moldova, Hotărârea din 15.06.2004, pct. 45). Astfel, în acest sens, pentru asistența juridică, în cauza penală respectivă, acordată de către Cabinetul Avocatului „Ungurean Ivan", în baza contractului de asistență juridică nr. CAJ-13/19- 24 din 19.04.2024, ***** a achitat suma de 19 000 lei, fiindu-i eliberat bonul de plată seria DAA nr. 48425975 din 19.06.2024. Mai mult ca atât, reclamanta a anexat raportul de activități realizate de către avocat, în baza contractului de asistență juridică nr. CAJ-13/19-24 din 19.04.2024, pe care le-a beneficiat reclamanta.

Solicită partea reclamantă *****:

- încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui ***** a prejudiciului moral în mărime de 300 000 lei;

- încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui ***** a prejudiciului material (cheltuielilor de asistență juridică) în mărime de 19 000 lei.

La 23.01.2025, prin intermediul cancelariei Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din partea pârâtului Ministerul Justiției, a parvenit referința pe marginea cererii de chemare în judecată, prin care autoritatea şi-a exprimat dezacordul cu acțiunea înaintată, solicitând respingerea acesteia ca neîntemeiată (f.d. 51-54).

În motivarea referinței pârâtul menționează că, acțiunea civilă a fost inițiată în temeiul Legii Republicii Moldova nr. 1545-XIII din 25.02.1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești (în continuare „Legea nr. 1545"). Reclamanta este *****. Pârât este Statul Republica Moldova, reprezentat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova (în continuare „Ministerul Justiției").

Menționează că, Ministerul Justiției, în conformitate cu prevederile art. 186 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, formulează prezenta referință, prin care constată pretențiile reclamantei ca fiind netemeinice, iar în acest sens invocă următoarele. Reieșind din practica juridică națională, statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești. Elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, actualmente o asemenea lege specială este Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești (în continuare Legea nr. 1545).

Astfel, în urma analizei acțiunii reclamantei, în ordinea Legii nr. 1545/1998, observă că acesta a interpretat eronat normele de drept material ce ține de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545, necesită de a fi întrunite cumulativ (minim o condiție), atât circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral. Normele în cauză sunt indisolubile, respectiv nu pot fi aplicate separat.

Susține că, această poziție este confirmată și în jurisprudența națională, în cauza Chirică Ruslan vs Ministerul Justiției, încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 17.11.2021 (2ra-1635/21): „Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că pentru a fi întemeiate pretențiile de încasare a prejudiciului material și a celui moral în condițiile Legii nr.1545 din 25.02.1998, în primul rând acestea trebuie să fie pasibile reparării prin prisma art. 3 din lege, în condițiile respectării cumulative a dispozițiilor art. 6 al aceleiași legi”. În acest sens, art. 6 din Legea nr.1545 prevede expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei fizice/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Deci, susține că, unul din aceste drepturi este și scoaterea persoanei de sub urmărire penală (lit. b), art. 6).

Prin urmare, coroborând norma legală citată mai sus la circumstanțele cauzei, constată că în privința reclamantei a fost emisă ordonanță de scoatere de sub urmărire penală la data de 21.06.2024. Totuși indică că, chiar dacă în privința acesteia a fost emisă această ordonanță, reține că prin prisma Legii nr. 1545 persoana are dreptul să solicite despăgubire în situația când aceasta a fost condamnată, iar ulterior în privința sa a fost emisă sentință de achitare. Anume, în astfel de situații se poate invoca că persoana a fost într-adevăr trasă la răspundere penală. Or, potrivit normei art. 50 din Codul Penal, se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege. Pe când, la caz în privința reclamantei nu a fost emisă o sentință de condamnare.

Suplimentar mai indică că, în jurisprudența invocată supra (cauza Chirică Ruslan vs Ministerul Justiției, încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ

al Curții Supreme de Justiție din 17 noiembrie 2021 (2ra-1635/21) sunt menționate următoarele argumente relevante cauzei noastre, în care se confirmă netemeinicia acțiunii în ordinea Legii nr. 1545, în prezența doar a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit, succedată de ordonanța de scoatere de sub urmărire penală: „Potrivit opiniei instanței de apel, acțiunile organului de urmărire penală de recunoaștere a reclamantului Chirică Ruslan în calitate de bănuit din speță, nu pot fi calificate drept acțiuni de tragere ilegală la răspundere penală în sensul enunțat în art. 3 din Legea nr.1545. Or, articolul 2 alin. (1) din legea indicată, identifică expres că, în sensul prezentei legi, acțiuni ilicite sunt acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Art. 50 din Codul penal identifică răspunderea penală ca fiind condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege, iar drept rezultat doar acțiunea de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit în condițiile statuate în art. 63 alin. (1) și art. 64 alin. (1) din Codul de procedură penală, nu poate fi calificată drept o acțiune de condamnare publică". Subsecvent, reiterează că, cele invocate supra, faptul că pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea nr.1545, dar este necesară și întrunirea dispozițiilor prevăzute de art. 3, alin. (1) din Legea nr. 1545.

Astfel, prin prisma normei precitate, accentuează că, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Notează că, prezenta acțiune civilă este neîntemeiată, în condițiile în care, conform prevederilor enunțate, rezultă expres că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului, ci cele constatate expres ca ilegale.

Remarcă că, este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept, or, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de

dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost/ ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Prin urmare, conchidem că normele legale citate mai sus (art. 6 și art. 3 din Legea nr.1545) sunt indisolubile - nu pot fi aplicate separat.

Concomitent mai indică că, organul de urmărire penală, a avut obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care dezvinovățesc, precum și circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea penală.

Totodată indică că, eventuala clasare a unei cauzei penale nu trebuie percepută ca un rebut în activitatea organului de urmărire penală, dar ca o activitate normală de examinare a unei cauze penale. Organul de urmărire penală nu are doar ca scop identificarea și sancționarea persoanelor vinovate, dar și prevenirea și curmarea săvârșirii infracțiunilor.

Suplimentar menționează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat, în cauza Draganschi împotriva României (cererea nr. 40.890/04, decizia din 18.05.2010, §25) că dimensiunea obligațiunilor statului referitoare la investigarea minuțioasă și rezultativă a oricărui fapt pretins a fi infracțional nu implică nici dreptul de a declanșa o anchetă penală împotriva unui terț sau ca acesta să fie condamnat la sancțiuni de natură penală, nicio obligație de rezultat care ar presupune ca orice urmărire penală trebuie să se finalizeze printr-o condamnare.

În special, în ipoteza în care se pune problema respectării unei reglementări care are ca obiect protecția drepturilor garantate de Convenție, acestea impun organizarea unui sistem judiciar de anchetă eficace la finalizarea căreia să nu existe nici o aparență de apreciere arbitrară a circumstanțelor care s-au aflat la originea faptei.

Reține și prevederile hotărârii nr. 7 din 04.07.2005 a Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale, în care se menționează că ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuit și/sau învinuit sunt niște procedee legate de desfășurarea normală a urmăririi penale și prin sine însăși nu afectează drepturile sau libertățile constituționale ale persoanei, precum și nici nu sunt pasibile de atacare.

Conchide că, recunoașterea persoanei în calitate de bănuit este o măsură procesuală prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, are un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării urmăririi penale. În vederea acționării din partea organului de urmărire penală, este suficient să existe o bănuială rezonabilă. Standardele de probă pentru a bănui, învinui și condamna sunt însă diferite. Standardul de probă necesar la învinuirea și condamnarea unei persoane este bineînțeles - dincolo de orice dubiu rezonabil. Gradul de certitudine al faptelor și datelor pe care se bazează procurorul pentru a bănui e corespunzător mai mic. Bănuiala rezonabilă presupune un anumit grad de îndoială, presupunere referitor la vinovăția persoanei.

Astfel, în cauza Lavrechov împotriva Cehiei (cererea nr. 57404/08, decizia din 20.06.2013, §50), Curtea Europeană a reiterat că achitarea unei persoane nu presupune în sine că urmărirea penală era ilegală sau viciată în alt mod. Pentru ca o persoană să fie condamnată este necesar alt standard probatoriu. Astfel, pot exista cazuri de existență de bănuială rezonabilă, dar nu și de condamnare, când se aplică standardul „dincolo de orice dubiu rezonabil". În acest sens, susține că, pretenția privind încasarea, în beneficiul reclamantei *****, a prejudiciului moral, este una nefondată. Or, în condițiile în care prezenta acțiune civilă nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate ale Legii nr.1545, prin urmare, nu există nici temei legal de a solicita încasarea prejudiciului. Prin prisma criteriului suferințelor fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice, notează că noțiunea de prejudiciu moral include suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal). Potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09.10.2006, cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni/inacțiuni i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea. La caz, reclamanta ***** nu a prezentat o poziție pertinentă și concludentă care ar demonstra prezența unor suferințe cauzate, probate inclusiv în cuantumul solicitat a fi compensat. Toate argumentele invocate întru motivarea pretenției de încasare a prejudiciului moral, poartă un caracter formal, fără a dispune de careva suport probatoriu.

Reiterează că, instanța urmează să ofere o apreciere justă a probelor, în contextul în care unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că acel cuantum al despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor. Subsecvent, reclamanta a deținut calitatea de bănuit, pentru perioada 22.03.2024 - 21.06.2024, fapt ce nu poate justifica o pretenție de încasare a unui prejudiciului moral în cuantumul respectiv.

Accentuează că, art. 11 din Legea nr. 1545, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Potrivit alin. (3) din articolul precitate „în toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral". Solicită, în aceeași temeinicie a obiecțiilor noastre, să fie respinsă și cerința compensării cheltuielilor de judecată.

Potrivit regulilor art. 94-97[1] Cod de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică se admit doar în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile, proporțional părții admise sau respinse din pretenții în acea parte a pretențiilor reclamantului care a fost admisă sau respinsă, precum și a obligației probării suportării acestora prin acte fiscale cu regim special și rapoarte ce reflectă necesitatea și prestația

volumului serviciilor. CtEDO solicită o dare de seamă cu privire la lucrul efectuat de avocat, în care să fie descrise suficient de detaliat acțiunile întreprinse și timpul cheltuit pentru acestea. Neprezentarea dării de seamă a dus la respingerea pretenției cu privire la costuri și cheltuieli (a se vedea Lupăcescu și alții c. Moldovei, 21/03/2006, § 40 și Amihalachioaie c. Moldovei, 20/04/2004, § 47).

În legătură cu cele enunțate mai sus, Ministerul Justiției solicită:
respingerea integrală a acțiunii reclamantei ***** ca fiind neîntemeiată.

La 18.12.2024, prin intermediul cancelariei Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din partea intervenient accesoriu Procuratura Generală, a parvenit referința pe marginea cererii de chemare în judecată, prin care autoritatea şi-a exprimat dezacordul cu acțiunea înaintată, solicitând respingerea acesteia ca neîntemeiată (f.d. 51-54).

În motivarea referinței pârâtul menționează că, urmărirea penală în cauza penală ***** a fost pornită la 27.02.2024, de către organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție, în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) din Codul penal, pe faptul că, la 15.11.2023, pe faptul acțiunilor lui ********** și **********care au avut loc 20.10.2023, de către organul de urmărire penală al IP Strășeni a IGP al MAI a fost începută conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.287 alin. (2) Ut. b) din Codul penal, urmărirea penală în cauza nr.*****. Respectiv, în perioada 24-25 noiembrie 2023, *****, aflându-se în curtea locuinței din satul Făgureni, raionul Strășeni, susținând că este angajată a Judecătoriei Strășeni și are influență asupra persoanele publice din cadrul organului de urmărire penală, în gestiunea cărora se afla cauza penală cu *****și pe care îi poate determina să îndeplinească sau nu, ori să întârzie sau să grăbească, îndeplinirea unor acțiuni în exercitarea funcției, exprimate prin adoptarea unor decizii favorabile în privința acțiunilor lui ********** și **********pe cauza penală menționată, influență care a fost apreciată de ultima drept una reală, credibilă și posibilă, de către *****, în prezența fostului soț ********** și a lui ***** Tudor, a fost pretinsă personal în acest sens de la **********remunerație ilicită în cuantum de 2 000 euro, care urma a fi transmisă în decursul zilelor următoare din momentul pretinderii.

Ulterior, sub pretextul că numita ***** a discutat cu persoanele publice din cadrul organului de urmărire penală, în gestiunea cărora se afla cauza penală cu nr.*****, asupra cărora a susținut în prealabil că are influență, la 28.11.2023, aflându-se la sediul organului de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Strășeni, **********a transmis prin intermediul lui ********** bani în cuantum de 1 300 euro, care reprezentau o parte din suma pretinsă anterior de numita *****, convenind în același timp ca partea restantă în mărime de 700 euro, să fie transmisă în decurs de o lună".

Astfel, în cadrul urmăririi penale în cauza penală ***** au fost efectuate multiple acțiuni de urmărire penală, în vederea respectării prevederilor art. 252 Cod de procedură penală, care prevăd că: „urmărirea penală are ca obiect colectarea probelor necesare cu privire la existenta infracțiunii, identificarea făptuitorului, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se transmită cauza penală în judecată în condițiile legii și pentru a se răspunderea acestuia", cum ar fi: primirea și cercetarea autodenunțului, audierea martorilor, ridicarea și examinarea de acte, recunoașterea în calitate de bănuită a lui

*****, efectuarea confruntării cu participarea ultimei și altele, după care, fiind efectuate toate acțiunile de urmărire penală ce se impuneau, de către subsemnat s-a stabilit că, în acțiunile bănuitei ***** lipsesc elementele constitutive a infracțiunii prevăzute de art. 326 din Codul penal, or, potrivit prevederilor art. 101 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală, „Fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinenței, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din de vedere al coroborării lor. Reprezentantul organului de urmărire penală sau judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege”, fapt pentru care, la 21.06.2024, bănuita ***** a fost scoasă de sub urmărire penală, iar cauza penală a fost clasată.

Remarcă că, la adoptarea hotărârii din 21.06.2024, subsemnata a indicat că analizând în ansamblu probele administrate în cadrul urmăririi penale în prezenta cauză, conchid că raportul înaintat este unul întemeiat și urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 113 alin. (1) CP, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală, respectiv, latura obiectivă a infracțiunii de trafic de influență constă în fapta prejudiciabilă exprimată doar prin acțiune, care în varianta sa tip (art. 326 alin. (1) din Codul penal) vizează în mod alternativ următoarele trei modalități normative: pretinderea de bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin traficantului de influență; acceptarea de bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin traficantului de influență; primirea de bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin traficantului de influență.

Obiectul material sau obiectul imaterial al infracțiunii de trafic de influență se referă la remunerația ilicită, care poate constă în: bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje care nu i se cuvin traficantului de influență, iar relevant pentru speța în cauză este Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 117 din 14.11.2019, prin care se statuează că de fapt art. 326 alin. (1) din Codul penal descrie scopul infracțiunii prin textul „pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale”.

Astfel, făptuitorul acționează în realizarea unui scop special și anume determinarea persoanei publice să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, iar în lipsa unui asemenea scop, faptele comise nu ar constitui o infracțiune, respectiv, existența scopului special condiționează manifestarea de către făptuitor doar a intenției directe de a comite infracțiunea de trafic de influență sau de cumpărare de influență.

Așadar, analizând cele enunțate mai sus se constată că, la 20.10.2023, în jurul orei 16:00 min., în apropiere de domiciliul lui ********** din satul Făgureni, r-nul Strășeni, între acesta și **********cu ********** a avut loc un conflict, în urma căruia lui ********** și **********i-au fost cauzate vătămări neînsemnate a integrității corporale

sau a sănătății, fapt pentru care la 15.11.2023 de către SUP a IP Strășeni, *****, s-a dispus pornirea urmăririi penale în cauza ***** conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (2) lit. b) din CP, după care, prin ordonanța din 14.11.2023 ********** a fost recunoscut în calitate de parte vătămată și parte civilă.

Ulterior, la 28.11.2023 și 29.11.2023, ***** *****și ********** au fost recunoscuți în cauza penală *****în calitate de bănuiți pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (2) lit. b) din Codul penal, iar la 30.01.2024, în temeiul ordonanței procurorului în Procuratura raionului Strășeni, Țaca Cezar, ***** *****și ***** *****, au fost puși sub învinuire în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (2) lit. b) din CP.

Astfel, deși în cadrul audierii, martorii **********și ***** *****au menționat că la 25.11.2023, *****, aflându-se în curtea locuinței sale din *****, r-nul. Strășeni, în prezența lui **********, a pretins suma de 2000 euro în vederea determinării persoanele de la Inspectoratul de Poliție Strășeni și Procuratura raionului Strășeni, în gestiunea cărora se afla cauza penală***** pornită conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) din Codul penal, de a adopta soluții favorabile în privința lui ***** *****și ***** *****, alegații date au fost combătute prin alte mijloace de probă, or, în acest context urmează a se reține faptul că ***** *****este în relații de rudenie cu martorii ***** *****și ***** *****, inculpați în cauza penală***** pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin. (2) lit. b) din CP, precum și faptul că inclusiv acțiunile lui ***** *****constituie obiect de investigare al procesului penal nr. *****, inițiat urmare a plângerii lui *****, pe faptul pătrunderii sau rămânerii ilegale în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia. Totodată indică că, deși organul de urmărire penală a efectuat confruntarea între martorul ***** *****și bănuita *****, părțile și-au menținut declarațiile anterioare, nefiind constatate careva circumstanțe noi.

Cu referire la divergențele constatate între declarațiile martorului ***** *****și cele ale bănuitei *****, organul de urmărire penală a fost în imposibilitatea de a efectua confruntarea părților, ori conform informației din Sistemul informațional al Poliției de frontieră a Republicii Moldova, la 22.02.2024, ora 19:20 min., ***** *****a traversat PTF Leușeni-Albița, sensul ieșire, în calitate de pasager al mijlocului de transport „BEULAS Glory” cu număr de înmatriculare *****.

De asemenea, în cadrul efectuării măsurilor speciale de investigații, bănuita ***** i-a comunicat lui ***** *****că sumele bănești transmise anterior de către aceasta în mărime de 1300 euro, conform recipisei semnate de însăși ***** *****și **********, reprezintă paguba materială restituită părții vătămate, în speță **********, iar careva discuții în cadrul cărora ***** ar fi menționat că are influență asupra persoanelor în gestiunea cărora se afla cauza penală cu nr.*****, nu au avut loc.

Susține că, urmează a fi luat în considerare și faptul că la 27.12.2023, ***** *****a prezentat la Inspectoratul de Poliție Strășeni al 1GP al MAI cererea cu *****, prin care solicită Poliției atragerea la răspundere penală a lui **********, care prin înșelăciune și șantaj ar fi deposedat-o de 1 300 Euro, bani pe care i-a dat personal la 28.11.2023, la sediul Inspectoratului de Poliție ca acesta să-și retragă plângerea. Inclusiv o cerere cu

conținut similar fiind remisă și în adresa Procuraturii raionului Strășeni, la moment fiind inițiat și un proces penal în temeiul actului de sesizare vizat.

Reiterează că, în cadrul cercetării materialelor cauzei penale ***** de învinuire a lui ***** *****și ***** ***** în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (2) lit. b) din Codul penal, s-a constatat că prin ordonanța ofițerului de urmărire penală al SUP a Inspectoratul de Poliție Strășeni, ***** din 14.11.2023, ********** a fost recunoscut în calitate de parte vătămată și parte civilă, căruia prin infracțiune i-a fost cauzat prejudiciu fizic și moral. Totodată, conform raportului de expertiză judiciară cu ***** din 07.12.2023, leziunile corporale constatate la **********, în ansamblu lor constituie vătămare neînsemnată a integrității corporale sau a sănătății. Inclusiv, la materialele cauzei penale a fost depistată cererea din 28.11.2023 din numele lui **********, adresată conducătorului OUP al IP Strășeni, prin care acesta menționează că în calitatea sa de parte vătămată pe cauza penală nr.*****, nu are careva pretenții materiale, morale față de **********, ********** și *****Nina, din motiv că s-a împăcat cu persoanele menționate. Or, conform recipisei din 28.11.2023, ***** *****și **********, s-ar fi înțeles cu ********** să-i dea acestuia suma de 2 000 euro pentru a-și retrage plângerea. Respectiv, în circumstanțele descrise, constatându-se dubii rezonabile cu privire la scopul remunerației transmise de ***** *****lui ********** la 28.11.2023.

Suplimentar indică că, în cadrul prezentei spețe, nu pot fi puse la baza unei învinuiri declarațiile martorului ***** *****, ori atât acesta cât și martorii ***** *****, ***** Tudor, inclusiv bănuita ***** au declarat că ***** ***** nu a asistat la discuția care a avut loc în curtea gospodăriei lui ***** și ********** din *****, r-nul Strășeni, iar circumstanțele care le-a comunicat organului de urmărire penală cu referire la pretinderea de către ***** a remunerației ilicite, îi sunt cunoscute de la ***** *****. Respectiv, reieșind din cele expuse și verificând minuțios probele administrate și acordându-le o apreciere proprie, prin prisma pertinenței, concludentei, utilității și veridicității lor, care în ansamblul lor infirmă prezența, în acțiunile bănuitei ***** a elementelor infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1) din CP și anume a laturii obiective.

Relevă că, în faptele bănuitei ***** nu au fost constate acțiuni care fac obiectul modalităților normative a faptei prejudiciabile, care a constituit temei de începere a urmăririi penale. Or în speța data, nu a fost posibilă administrarea probelor, care să atingă standardul de probă in dubio pro reo, că ***** ar fi comis infracțiunea prevăzută de art. 326 alin. (1) din CP.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 19 alin. (3) Cod de procedură penală „Organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuitului, bănuitei, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea”, astfel, luându-se în considerare că organul de urmărire penală a întreprins toate măsurile necesare conform rolului său activ, a conchis lipsa elementelor constitutive a infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1) din CP în acțiunile bănuitei *****.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (2) din CPP, procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și

societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată, iar potrivit art. 23 alin. (2) din același Cod, victima unei fapte care constituie componentă de infracțiune este în drept să ceară, în condițiile prezentului cod, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată și să-i fie reparate prejudiciile morale, fizice și materiale.

Conform art. 28 alin. (1) din Codul de procedură penală, procurorul și organul de urmărire penală au obligația, în limitele competenței lor, de a porni urmărirea penală în cazul în care sânt sesizate, în modul prevăzut de prezentul cod, că s-a săvârșit o infracțiune și de a efectua acțiunile necesare în vederea constatării faptei penale și a persoanei vinovate, iar potrivit art. 252 din același Cod, urmărirea penală are ca obiect colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiunii, la identificarea făptuitorului, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se transmită cauza penală în judecată în condițiile legii și pentru a se stabili răspunderea acestuia.

Potrivit art. 254 alin. (1) din Codul de procedură penală, organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului. În acest context, Statul a întreprins toate măsuri necesare în vederea îndeplinirii obligațiilor sale pozitive de a asigura o investigație efectivă.

Totodată, art. 6 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prevede expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, unul din aceste drepturi fiind scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Complementar, ca acțiunea depusă să fie întemeiată, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art. 6 din Legea nr. 1545, dar și dispozițiile prevăzute de art. 3 alin. (1) din aceeași Lege, care indică că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare, astfel nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea patrimonială a Statului. Această opinie este confirmată și în jurisprudența națională, prin încheierea

Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 17.11.2021 *****, care a statuat că, „instanța de apel a reținut că pentru a fi întemeiate pretențiile de încasare a prejudiciului material și a celui moral în condițiile Legii nr.1545 din 25.02.1998, în primul rând acestea trebuie să fie pasibile reparării prin prisma art. 3 din lege, în condițiile respectării cumulative a dispozițiilor art. 6 al aceleiași legi", ba mai mult, ***** a deținut doar calitatea procesuală de BĂNUITĂ și niciodată de învinuită, inculpată, condamnată sau achitată, iar durata cât ultima a fost urmărită penal a fost între 22.03.2024 - 21.06.2024, adică de până la 3 luni, timp în care ultima nu a fost reținută, nu a fost supusă unor restricții, nu a fost trasă la răspundere penală sau condamnată, corespunzător, nu există nici un temei prin care să fie invocat faptul că au fost admise careva ilegalități în privința acesteia.

Notează că, imixtiunea organului de urmărire penală este prevăzută și reglementată de lege, iar legea care autorizează imixtiunea este clară, accesibilă și previzibilă, or imixtiunea este considerată necesară într-o societate democratică atunci când ea este „fondată pe o necesitate socială imperioasă și mai ales proporțională scopului legitim scontat" (CEDO, hot. Olsson c. Suediei din 24.03.1988), adică când imixtiunea este compatibilă cu principiile democratice. Caracterul unei societăți democratice se exprimă prin supremația dreptului în societatea democratică și necesitatea de a se opune ingerințelor arbitrare în drepturile și libertățile persoanei garantate de legea națională și internațională, or, această acțiune e necesară într-o societate democratică și se determină în raport cu echilibrul atins între drepturile individului și interesul public, fiind aplicat principiul proporționalității, care la rândul său „echilibrează" între dreptul sau libertatea persoanei garantate de lege și necesitatea efectuării acțiunii procesuale solicitate recunoaște că drepturile omului nu sunt absolute și exercitarea drepturilor unei persoane trebuie să fie apreciată în raport cu interesul public mai larg, deoarece Articolul 8 § 2 din Convenția Europeană prevede drept scop legitim pentru imixtiune de către agenții de stat în viața privată a persoanei, în domiciliu sau asupra corespondenței acestuia: securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, protejarea drepturilor și libertăților altor persoane (Hotărârea Plenului CSJ cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale nr. 7 din 04.07.2005), cu atât mai mult că, infracțiunea de care era învinuit ***** și anume cea prevăzută de art. 326 alin. (5) din CP (escrocheria), potrivit art. 16 din Codul penal se califică ca infracțiune deosebit de gravă.

Totodată indică că, potrivit recomandărilor Hotărârii nr. 7 din 04.07.2005, a Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale, ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit și/sau învinuit sunt niște procedee legate de desfășurarea normală a urmăririi penale și prin sine însăși nu afectează drepturile sau libertățile constituționale ale persoanei, precum și nici nu sunt pasibile de atacare. Recunoașterea persoanei în calitate de bănuit și/sau învinuit este o măsură procesuală prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului care un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop

este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării urmăririi penale.

De asemenea, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care dezvinovățesc, precum și circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea penală.

Subsecvent menționează că, referitor la invocarea caracterului ilegal al măsurilor întreprinse în privința reclamantului, precizează că potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiției nr. 8 din 24.12.2012, (pct. 14), examinarea corectitudinii procedurilor de constrângere, nu ține de competența instanței civile, deoarece aceste chestiuni urmează a fi decise în cadrul procedurilor penale. Or, prezentul litigiu de judecată este cu caracter civil și nu ține de competența instanței de judecată de a se expuse pe marginea aspectului legalității procedurilor de investigație penală respective.

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că dimensiunea obligațiunilor statului referitoare la investigarea minuțioasă și rezultativă a oricărui fapt pretins a fi infracțional nu implică nici dreptul de a declanșa o anchetă penală împotriva unui terț sau ca acesta să fie condamnat la sancțiuni de natură penală, nicio obligație de rezultat care ar, presupune ca orice urmărire penală trebuie să se finalizeze printr-o condamnare. În special, în ipoteza în care se pune problema respectării unei reglementări care are ca obiect protecția drepturilor garantate de Convenție, acestea impun organizarea unui sistem judiciar de anchetă eficace la finalizarea căreia să nu existe nicio aparență de apreciere arbitrară a circumstanțelor care s-au aflat la originea faptei, (a se vedea cauza Draganschi împotriva României nr. 40890/04).

Astfel precizează că, toate acțiunile organului de urmărire penală, au fost îndreptate în vederea elucidării tuturor circumstanțelor, asupra elucidării vinovăției sau nevinovăției persoanei menționate prin actul de sesizare, privind existența bănuielii rezonabile de comiterea infracțiunii, aflării adevărului, deoarece organul de urmărire penală acționează cu bună-credință și întreprinde măsurile necesare în vederea efectuării obiective a tuturor acțiunilor de urmărire penală.

Totodată remarcă că, reclamantului, pe durata acțiunilor procesuale aferente cauzei penale, nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, cât și la materialele cauzei nu există nici o probă concludentă, pertinentă, utilă și veridică în confirmarea faptului că actele procedurale, emise în privința reclamantului de către organul de drept, sunt calificate ca ilegale.

Mai mult ca atât susține că, solicitarea vădit exagerată și abuzivă de a încasa prejudiciul moral de 300 000 lei, în contextul circumstanțelor descrise, sunt neîntemeiate. Or, în condițiile în care prezenta acțiune civilă nu întrunește cazul, modul și condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545, prin urmare, nu există nici un temei legal de a solicita încasarea acestor prejudicii morale și de a le admite, în principiu or, sumele respective sunt inechitabile suferințelor pretinse a fi suportate, neargumentând cuantumul respectiv, doar prin argumentul subiectiv al ilegalității măsurilor întreprinse și în lipsa unor acte ce constat expres acest fapt.

De asemenea mai indică că, atât în plan național cât și internațional, numitorul comun al criteriilor ce guvernează stabilirea daunelor morale constă în rezonabilitate, în sensul că despăgubirile trebuie apreciate și cuantificate într-o manieră justă și echitabilă, de natură să corespundă prejudiciului moral real și efectiv produs reclamantului și suferit de acesta, sub rezerva de a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei a celui îndreptățit să pretindă și să primească daune morale, dar, în același timp, prin suma acordată, nici nu trebuie să fie derizorii.

Atrage atenția că, în materia daunelor morale, principiul reparării integrale a prejudiciului nu poate avea decât un caracter aproximativ, dată fiind natura neeconomică a respectivelor daune, or, prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal).

Potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 09.10.2006, cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea de compensare a prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni/inacțiuni i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea. Or, din ansamblul argumentelor invocate de către reclamant nu se atestă justificarea cuantumului prejudiciului solicitat, or, el poate fi apreciat dacă este găsit temeinic doar cu aproximație.

Totodată remarcă că, atât prevederile art. 11 din Legea nr. 1545 cât și prevederile art. 219 alin. (4) din CPP, în dovedirea lor, nu au fost demonstrate prin suport probant de către reclamant. În acest context, se atrage atenția că încasarea unor asemenea sume ar putea genera o practică vicioasă cu declanșarea mecanismului de afectare gravă a bugetului statului care se bucură de o economie de piață emergentă, fiind clasificată drept o țară cu venituri medii-superioare.

Mai mult, conform hotărârii CEDO din 10.11.2004 în cauza Emestina Zullo vs Italia, Curtea a menționat că mărimea daunei morale va fi stabilită în funcție și de nivelul de viață în statul respectiv. În condițiile în care prezenta acțiune civilă nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545 pentru repararea prejudiciului, prin urmare, Ministerul Justiției se convinge că scopul reclamantului este interesul pecuniar și îmbogățirea tară justă cauză, obținerea de foloase bănești necuvenite. Astfel că, în aspectul de temeinicie a cerințelor de 300 000 lei prejudiciu moral, invocat de reclamantă, în condițiile legii, necesitatea, relevanța, actualitatea și dovada existenței și întinderii lor, cât și încasarea, la caz, nu a fost realizat și demonstrat prin material probator, fiind exagerate și vădit neîntemeiate.

Accentuează că, în sensul cheltuielilor de judecată (cerință accesorie), onorată instanță, urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată. Or, în condițiile în care prezenta acțiune civilă nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545 pentru repararea prejudiciului, prin urmare, nu există nici temei legal de a solicita încasarea. Or,

chiar dacă se pretind astfel de cheltuieli trebuie să se facă, în condițiile legii, necesitatea, relevanța, actualitatea și dovada existenței și întinderii lor, specificat cuantumul cât și încasarea, prin probe dar nu relatări probabile de viitor a tuturor cheltuielilor de judecată suportate. Neidentificarea sumelor și neprezentarea probelor are ca efect respingerea revendicării în întregime.

Solicită a fi puse toate circumstanțele relevante și probele prezentate la baza netemeiniciei cererii de chemare în judecată.

Analizând cererea de chemare în judecată depusă, s-a constatat, că careva argumente de fapt și de drept nu au fost invocate, fiind făcute numai referințe la anumite prevederi legale, care nu pot fi aplicate în cazul lui *****.

Normele legale invocate de către reclamant sunt nepertinente, iar pretențiile invocate nu au careva temei juridic legal, or potrivit art. 2 al Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni), ba mai mult, de către organul de urmărire penale nu au fost admise careva acțiuni ilicite în sensul normei nominalizate, deoarece în privința lui ***** nu au fost săvârșite careva acțiuni care reiese din normele menționate. Suplimentar indică că, ***** nu a fost tras la răspundere penală, ba mai mult, ultimei nici măcar nu i-a fost înaintată învinuirea, iar careva ilegalități în privința acestuia nu au fost săvârșite, precum nici nu au fost invocate de către reclamantă în cadrul urmăririi penale, or, organul de urmărire penală a acționat în stricta conformitate cu scopurile legii penale, statul fiind obligat să protejeze societatea de pericolul social existent și potențial, ba mai mult, fiind depistată o bănuiala rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune, a fost pornită urmărirea penală, iar organele de drept erau obligați să întreprindă toate măsuri posibile în vederea investigării cazului.

În acest sens, efectuarea urmăririi penale este absolut proporțională cu scopurile urmărite, iar atingerea în limitele legii a unor drepturi a persoanei nu poate fi comparată cu obligațiile pozitive a statului, fapt pentru care, în temeiul celor expuse, solicit instanței de judecată respingerea integrală a cererii reclamantei *****, prin care a solicitat încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, a prejudiciului moral în mărime de 300 000 lei și prejudiciul material (cheltuielilor de asistență juridică) de 19 000 lei.

În ședința de judecată reclamanta *****, a susținut integral acțiunea și a solicitat admiterea pretențiilor conform motivelor de fapt și de drept invocate.

În ședința de judecată reprezentantul reclamantei ***** avocatul Liubomir Dudulica, în baza mandatului seria MA nr. 1294568 din 19.02.2025, a susținut integral

acțiunea și a solicitat admiterea pretențiilor conform motivelor de fapt și de drept invocate.

În ședința de judecată reprezentantul Ministerul Justiției, Pantea Daniel, în baza procurii nr. 50 din 29.05.2024, nu a recunoscut acțiunea și a solicitat respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată.

Intervenient accesoriu Procuratura Generală, în ședință de judecată nu s-au prezentat, fiind înștiințat despre derularea procesului. Astfel, ținând cont de faptul că părțile neprezente în ședință de judecată au fost citate despre examinarea cauzei, instanța de judecată a dispus în temeiul art. 218 lit. d) Cod administrativ, examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Aprecierea instanţei de judecată:

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, apreciind în conformitate cu art. 130 Cod de procedură civilă probele administrate, judecătorul ajunge la concluzia că cererea de chemare în judecată depusă de ***** către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, urmează a fi admisă parțial, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 276^2 alin. (3) Codul de procedură civilă, dispozițiile prezentului cod privind procedura contencioasă se aplică la examinarea cererilor cu valoare redusă în măsura în care dispozițiile prezentului capitol nu prevăd altfel.

Conform prevederilor art. 118 alin.(1),(3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecțiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Conform art. 130 alin.(1-3) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficiența pentru soluționarea cauzei.

La examinarea cererii de chemare în judecată, judecătorul reține următoarele circumstanțe de fapt.

Potrivit materialului probatoriu administrat, se atestă că, prin ordonanța de începere a urmăririi penale din 27.04.2024, ofițerul superior de urmărire penală al Direcției nr.1 a

DGUP a CNA a dispus începerea urmăririi penale conform art. 326 alin. (1) din Codul penal.

Prin încheierea din 22.03.2024, s-a autorizat amânarea termenului aducerii la cunoștință a bănuitei *****, a ordonanței de recunoaștere a sa în calitate de bănuit pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1) din Codul penal, emisă la 22.03.2024 și a informației privind drepturile de care dispune în această calitate procesuală, pe un termen de 30 de zile, cu calcularea termenului din data de 22 martie 2024.

Prin ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit din 22.03.2024, ***** a fost recunoscută în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) Cod penal.

La 31.05.2024, ***** a fost audiată de către organul de urmărire penală în calitate de bănuit.

La 14.06.2024, a fost efecuată acțiunea procesuală de confruntare între ***** și ***** *****.

Prin ordonanța din 21.06.2024, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui *****, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și clasarea cauzei penale.

Conform art. 3 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti,

(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.

Conform art. 6 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti,

Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinței de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărârii cu privire la anularea

arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art. 313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.

Conform art. 7 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti,

În cazurile menţionate la art. 3 alin. (1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie:

e) sumele plătite de ea pentru asistenţa juridică.

Conform art. 10 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti,

Dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

Conform art. 11 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti,

(1) Mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare:

a) gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă;

b) caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată;

c) rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei;

d) durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată;

e) natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei;

f) suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice;

g) măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate;

h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie.

Conform art. 23 Cod procedură penală,

(3) Persoana achitată sau în privinţa căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum şi să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

Conform art. 524 Cod procedură penală,

Persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanţelor judecătoreşti, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislaţiei cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de

urmărire penală şi ale instanţelor judecătoreşti.

Conform art. 525 Cod procedură penală,

(1) Acţiunea pentru repararea prejudiciului poate fi iniţiată în termen de trei ani de la data apariţiei dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reperare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

(2) Acţiunea pentru repararea prejudiciului poate fi iniţiată în instanţa judecătorească în a cărei rază teritorială domiciliază persoana căreia i-a fost cauzat prejudiciul sau, după caz, succesorii ei, în ordinea procedurii civile, chemând în judecată statul, care este reprezentat de către Ministerul Justiţiei.

Conform art. 2007 Cod civil,

(1) Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri:

a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea;

b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității;

c) acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, la:

– constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia;

– pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

(2) Statul se exonerează de răspundere în cazul când persoana vătămată a contribuit intenţionat şi benevol la producerea prejudiciului prin autodenunţ.

Conform art. 2036 Cod civil,

(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparația prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

(4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei

vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.

(5) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

Conform art. 2037 Cod civil,

(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Instanța constată că obiectul prezentului litigiu constituie în repararea prejudiciului moral cauzat reclamantului prin acțiunile organelor de urmărire penală.

În speță, instanța constată că recunoașterea reclamantei în calitate de bănuit și efectuarea acțiunilor de urmărire penală în privința sa, în condițiile în care ulterior s-a stabilit că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, constituie acțiuni procesuale care i-au limitat drepturile.

Analizând materialele cauzei, instanța reține că, la 27.02.2024, a fost pornită urmărirea penală în cauza *****, conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) Cod penal. Prin ordonanța din 22.03.2024, ***** a fost recunoscută în calitate de bănuit pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) Cod penal. Prin încheierea judecătorului de instrucție din 22.03.2024, s-a autorizat amânarea aducerii la cunoștință a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit pe un termen de 30 de zile. În perioada martie-iunie 2024, în privința reclamantei au fost efectuate mai multe acțiuni de urmărire penală, inclusiv audierea în calitate de bănuit și confruntarea. La 21.06.2024, prin ordonanța procurorului, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui *****, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, și clasarea cauzei penale.

Cu privire la solicitarea de a încasa prejudiciul moral, instanța constată că reclamantul a suferit incontestabil atingeri ale drepturilor sale fundamentale. Astfel, a fost recunoscută în calitate de bănuit pentru o infracțiune gravă, cu perspectiva unei pedepse privative de libertate, generează în mod obiectiv suferințe psihice considerabile.

La caz, instanța constată că recunoașterea reclamantei în calitate de bănuit și efectuarea acțiunilor de urmărire penală în privința sa, în condițiile în care ulterior s-a stabilit că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, constituie acțiuni procesuale care i-au limitat drepturile.

Subsecvent, sunt întrunite condițiile prevăzute de Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiuni ilegale ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești.

Conform art. 11 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiuni ilegale ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești, la stabilirea întinderii compensației pentru prejudiciul moral, judecătorul este obligat să țină seama de mai mulți factori: gravitatea învinuirii, caracterul și natura încălcărilor procedurale, durata urmăririi penale, natura drepturilor personale lezate, precum și intensitatea suferințelor psihice și morale cauzate persoanei vătămate.

Aplicând criteriile enuțate supra la circumstanțele concrete ale cauzei, instanța atestă că reclamanta a fost bănuită de comiterea unei infracțiuni grave, art. 326 alin. (1) Cod penal - trafic de influență, fapt ce prin natura sa aduce o atingere severă reputației reclamantei. Mai mult, urmărirea penală a durat circa trei luni, interval de timp în care reclamanta a fost supusă unor acte procedurale intruzive, care deși nu au s-a materializat cu măsuri privative de libertate, însă au generat o stare de tensiune și nesiguranță constantă.

Instanța reține că, la momentul efecturării acțiunilor de urmărire penală reclamanta era angajată în cadrul instanței judecătorești, ceea ce sporește gravitatea prejudiciului moral, întrucât acuzațiile publice aduse unei persoane ce activează în sistemul de justiție au potențialul de a submina încrederea publică în parte și de a afecta ireversibil reputația profesională a acesteia.

În speță, instanța aplicând principiul echității și proporționalității, precum și luând în considerare practica judiciară națională în cauze similare și standardul de viață din Republica Moldova, apreciază că suma de 45 000 lei reprezintă o compensație echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, despăgubire care reflectă gravitatea atingerilor aduse drepturilor reclamantului, fără a constitui o îmbogățire fără justă cauză.

În raport cu toate aceste împrejurări, instanța apreciază că acordarea unei compensații bănești în sumă de 45 000 lei reprezintă o satisfacție echitabilă și proporțională cu intensitatea suferințelor morale și psihice încercate de reclamantă, ce asigură un echilibru între necesitatea de a oferi o reparație reală și interdicția de a transforma compensația într-o sursă de îmbogățire nejustificată.

Cu privire la prejudiciul material, din materialele anexate, și anume contractul de asistență juridică și bonul de plată, se atestă că reclamanta a achitat suma de 19 000 lei avocatului, pentru servicii de reprezentare și apărare.

În context, examinând volumul și complexitatea serviciilor juridice efectiv prestate, natura acuzației penale formulate, durata urmăririi și actele procesuale efectuate, instanța apreciază că suma de 15 000 lei reprezintă un cuantum rezonabil și proporțional al cheltuielilor de asistență juridică ce urmează a fi reparate cu titlu de prejudiciu material.

Subsecvent, instanța va admită parțial cererea de chemare în judecată și va dispune încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în folosul reclamantului ***** a sumei de 45 000 lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral și suma de 15 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În conformitate cu prevederile art. 238-241 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată,-

H O T Ă R Ă Ş T E :

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de ***** către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală.

Se încasează din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui ***** suma prejudiciului moral în mărime de 45 000 (patruzeci și cinci mii) lei și cu titlu de prejudiciul material rezultat din cheltuielile suportate pentru asistența juridică în cadrul procesului penal, suma de 15 000 (cincisprezece mii) lei.

În rest, pretențiile reclamantului se resping ca neîntemeiate.

Hotărârea este cu drept de apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțare, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Preşedintele şedinţei,
judecător **Victor Sîrbu**